

Hunc librum Musis
suis inservientem
iure possidet
Theodor Mahlmann

Comparati mihi
Witzeb.
p. mat. 12. q.
p. hinc. 4. q.
Al. Joh. Reibel.
1624.

CHRISTOLOGIAS SACRÆ
Disputatio Trigesima secunda,
De
I E I U N I O
ET
TENTATIONE CHRISTI,

Quam

Annunte, Θεανθρώπων

SVB PRÆSIDIO

Dn. BALTHASARIS MEISNERI
S. S. Theol. D. & P. P.

In privato Collegio ad disputandum
proponit

M. GEORGIUS CRUSIUS
Boruffus.

*Habebitur ad diem 31. Octob. horis pome-
ridianis*

In auditorio minori.

WITEBERGÆ

Johannes Gorman excudebat,
Anno cl. 15 CXIX.

CHRISTOLOGIAS SACRAE

Disputatio Trichinascularis

De

LELUNIO

ET

TENTATIONE CHRISTI

Summa

Annuntio

IN PRÆSIDI

DR. BALTHASARIS MEISNERI

S. S. Theol. D. & P. P.

In privato Collegio ad diffinitandum

proponit

M. GEORGII CRUIJUS

Definitur

Habebitur ad diem 31. Octob. hujus anni

videtur

In auditorio minor

WITTEBERG

Johannes Gorman

Anno cl. 1719

CONTINUATIO.

Quem Pater celestis regum Regem,
 & dominantium Dominum renunciave-
 rat, post renunciationem factam statim
 turbis destitutus, ac cum bestijs agens patitur in-
 ediam, atq; vexationibus & ludibrijs à Satana ex-
 cipitur. Hec apud animum reputans percelleris, &
 durius periculosusq; tibi imminere pertimescis. Si
 namq; omnium rerum autor, ac viventia cuncta
 copia & satietate explens, fame toros quadraginta
 dies premitur, an non esurie nobis occumbendum?
 Si hostis impudens arma sumit in DEVM, quid
 non audebit in creaturas miseras? si insanissimus
 Satan voluit, ut is, qui stat inflexibilis & immobi-
 lis, caderet; ut damnatum is, qui damnaverat, ad-
 oraret, quid sibi contra nos presumeret? quid contra
 nos moliretur? nonne nos à DEO abducere, sedu-
 cere, & in æternum exitium precipitare totis ager
 viribus? Recollige animum, sponse suã Christus
 ducitur, imò ipso jubente ducitur, (ejus enim velle
 jubere est) atq; omnia nostri causã subit; Esurivit,
 ut salutem per protoplastos amissam recuperaret;
 tentatus, ut nos æternam victorie coronam repor-
 taremus. Non enim possemus coronari, nisi hic vi-
 cisset; non potuisset vincere, nisi certasset; non po-
 tuisset certare, nisi inimicum & tentatorem habu-
 isset. Ergo hoc non tam horrendum, quàm gratã
 potius mente colendum, recolendum. Quod ipsum
 ut fiat, ad contemplationem tum jejunijs, tum ten-
 tationibus.

tationis Christi nos accingimus, negotium com-
modè expedites, tribus capitibus. Quorum pri-
mum considerabit Christi jejunium. Alterum
contemplabitur tentationem. Ultimum paucis
meditationem practicam, subjunget.

T H E S I S I.

In expendendo Jejunij Salvatoris filium Evan-
gelistarum secuturi ad tria membra calamum di-
rigemus: Primum exprimet jejunij *ωεγνησ-
μυρον*; alterum ipsum jejunium; ultimum je-
junij *επρωμυρον*.

II. Antecedens jejunij est *επαγωγη*, sive Sub-
ductio in desertum. Subductione autem hac ab
hominum frequentia abductus, ut prodiret sum-
mus Ecclesie doctor & DEI legatus, tanquam ma-
gus e caelo missus, quam assumtus ex oppido aliquo,
& communi hominum grege.

III. Initio circa *επαγωγην* queritur: An per
eandem intelligendus raptus, quo Salvator
re ipsa & localiter in caelum evectus, in quo
Theologiam suam didicerit? De hac re
Smalcij tale habetur iudicium: Planè verisimile
est, illud tunc temporis factum esse (loquitur de lo-
cali quâdam ascensione & descensione Christi)
cum Dominus Iesus jam baptisatus, & Spiritu san-
cto quidam donatus esset, munus autem suum non-
dum obire coepisset, cum scil. 40. dies & noctes,
absq; cibo in deserto, non secus ac Moses conserva-
tus fuit. Et paulò post: Nobis id ita se habere per-
suasissimum, & hoc mysterium nobis per sacras li-
teras

teras revelatum esse plurimum gaudemus. Verum
asserio hæc Smalcij non modo non vero similis, ve-
rum etiam impia, & sacris literis è diametro op-
posita. Nam Spiritus sanctus, ut ex historia Evan-
gelica liquet 1. Christum expulit non in cœlum,
sed desertum. 2. non ut addisceret Evangelium,
sed ut tentaretur à Satana. Matth. 4. 1. 3. Non ut
frueretur jucundo DEI aspectu, sed Satana, & erat
cum bestijs, & angeli ministrabant ei. Marc. 1, 13.
4. Finitâ tentatione non ascendit in cœlum, sed
Lucas cap. 4, 14. prioribus sequentia annectens
ait: Et regressus Iesus, ex deserto scil. in virtute Spi-
ritus sancti in Galileam.

IV. Deinde circa ε̅π̅α̅ρ̅α̅ζ̅η̅ν in specie perpendenda

I. Ejus causa efficiens, sive autor, qui ab Evan-
gelista Matthæo appellatur Spiritus, c. 4. v. 1. Qua-
lis fuerit Spiritus, Lucas exprimit, cum inquit: Spi-
ritu sancto plenus regressus à Jordane. Significatur
totum hoc factum fuisse providentiâ divinâ, & non
fortuito; neq; temerè, sed consilio Spiritus fuisse
gubernatum. Non quasi hætenus caruerit ductu
Spiritus: sed quòd jam ab apparitione ipsius Spi-
ritus, manifestiore ipsius impulsu, & ad sublimiora
agi cœperit.

LUC. 4. v. 1.

VI. II. Locus, qui ε̅γ̅ν̅η̅ sc. desertum. Quale
autem hoc fuerit desertum inter omnes non con-
venit. Ut nemini hac in parte litem moveam, veri-
tati non absonam censeo opinionem B. Chemnitij,
& Cl. Dn. Præsidis, præceptoris & patroni colendi,
intelligentium desertum magnum ob has rationes.

2 part. har-
mon. 6. 19.

P. 42.

in medica-

A. 3

1. Re- gion. sacri

super homil. 1. Reliqua deserta per additionē aliqua describuntur, ut desertum Iudææ, Ziph, Maon &c. Desertum verò magnum sine additione. 2. in reliquis desertis quædam sunt hominum habitationes: sed in hoc deserto Christus cum feris per quadraginta dies vitam egit.

VI. Queritur: An Eremitarum vitam suo exemplo docuerit Christus? Ex commoratione Christi in deserto Anachoreticæ Eremitarum austeritati & carnis cinæ corporis Papistæ patrocinium querunt. Itaque verò Eremitam effecit tantillum temporis, qui aliàs cum frequenti populo ita versabatur, ut ipsum præ Iohanne Baptista Iudæi Epulonem & Heluonem vocarent. Matth. 11. v. 19? An vel ex voto privato, vel ad imitationem aliorum, vel ex præscripto regule desertum adiit Redemptor noster, ut Eremita? Aliter sentit Mattheus docens: Spiritus divini impulsu Christum in desertum venisse. Præterea si qualiscunq; commoratio in deserto facit Eremitam, consequens, ut Christus Eremita quadraginta dierum fuit, ita 4000. viros triduanos Eremitas fuisse oportet, præsertim jejunos; & macie propemodum contabescentes. Marc. 8.

6. 4. 7. 1.

VII. III. Finis, qui exprimitur his verbis Matthæi: πειραζέτωσιν ὑμᾶς ὡς ὁ θεὸς Ἰακώβ. Vocabulum πειραζέτωσιν significat explorare, periculum facere, vel experimentum sumere de aliquo. Tentationis species due: Altera probationis, altera seductionis. Tentatio probationis, quâ DEVS hominum fidem & obe-

Ἐπιλοβρησκεία merito improbat. Matth. 23.
v. 9. c. 15. v. 3. III. In N. Testamento sublata discrimina ciborum illa Levitica, quæ ab adversarijs aliquo modo rursus introducuntur, contra expressum verbi divini mandatum. Act. 10. v. 15. Matth. 15. v. 17. I. Cor. 8. 8. Rom. 14. 17. IV. Hoc ciborum delectu Ecclesie, ac si necessarius esset, imposito, Christiana libertas impugnatur, quæ tamen asserenda I. Tim. 4. à v. 1. usq; ad 5. Rom. 14. v. 3. Col. 2. v. 16. v. 20. 21. 23. I. Cor. 10. v. 15.

X. Quæritur II. Quid in specie de jejunio quadragesimali sentiendum? Pontificij ex κακοζηλία quadam jejunium quadragesimale Ecclesie obtrudunt, sine divina auctoritate, sic ratiocinantes: Christus quadraginta diebus jejunavit. Ergo etiam nos oportebit per quadraginta dies carnibus non vesci. Sed i. mera stultitia est, jejunium quadragesimæ ad Christi imitationem instaurare. Neq; enim major hodie ratio est, cur hoc Christi exemplum sequamur, quam fuit olim sanctis Prophetis, & alijs Patribus sub Lege, imitari Mosis jejunium. Atqui scimus nemini hoc in mentem venisse. Eiam solum, qui instaurandæ Legis minister, simili fere de causa sine cibo in monte quadraginta dies DEVS conservavit. I. Reg. 18. v. 8. II. Nihil affine cum jejunio Christi. Quotidiè sic sarciant ventrem in prandio, ut cœnae tempus facile absq; cibo transigant. Quid simile cum jejunio Filij DEI? III. Salvator & Moses non quotannis jeju-

jejunio defuncti sunt, sed uterq; semel tantum te-
ta vita. IV. Jejunium Quadragesimae contumelio-
sum est 1. in DEVM, quod singulare ejus miracu-
lum obscurat, quod edidit, cum filium suum ex-
emit à necessitate edendi. Annon insanã auda-
ciã emulantur DEVM, qui idem suã virtute af-
fectant? 2. in Christum, qui suum illi insigne de-
trahentes, ejus spolijs se vestiunt. Jejunio enim
suo Christus nostram ingluviem, similiq; peccata
expiavit. Annon dum meritum jejunio Papis-
tico tribuitur, Christus suã gloriã privatur. 3. In
Evangelium. Huic jejunio Christi finem DEVS
statuit, ut Evangelium obsignaret. Qui in alium
usum transferunt, annon tantundem imminuunt
ex Evangelij dignitate?

XI. Consequens jejunij esuries est. Ipsum je-
junasse quadraginta diebus, & consummatis illis,
deinde appetisse, testantur Lucas & Mat-
thaeus.

XII. Queritur: An Christus verè esuriverit?
Furor Manicheorum, ut subruat veram Christi
humanitatem, obnoxium fuisse eundem nostris
infirmis pernegat, & ipsum κατὰ δόκησιν
καὶ Παντεσίαν passum, crucifixum, & mor-
tuum tumultuatur. Ut ut autem humana Chri-
sti natura, quia ἀναμάτητος, & cum λόγῳ
personaliter unita passionibus & infirmitati-
bus, nedum morti ex naturae conditione fue-
rit obnoxia: interim tamen, quia genus hu-

manam, CHRISTVM à morte & aeternâ
damnatione, non nisi per acerbissimas passiones,
infirmities, & deniq; mortem ipsam redimi po-
terat: ideo λόγος assumendo naturam huma-
nam assumpsit etiam infirmitates istas, quae ex pec-
cato originam traxerunt: sed assumpsit eas non qua-
tenus culpa alicujus respectum, sed quatenus poena
alicujus conditionem sortiuntur, & eas tantum,
quas ab eo assumi opus redemptionis requirebat.

CAP. II.

XIII. Eâ, quâ fieri potuit brevitate, expeditum je-
junium Christi, pedem promovemus ad tentatio-
nem Christi, cujus tractationem partim Ἰουκῶς,
partim εἰδικῶς instituemus.

XIV. In genere evolvenda duo. Primum est:
Cur Christus tentationes subierit, & cum
Diabolo confertâ quasi manu luctatus?
Hujus rei causas ponimus sequentes. I. Dulcissimis
verbis exponit Epistola ad Hebr. 6. 2. v. 17. c. 4. v. 15.
In quo passus est, cum tentaretur, potens est ei, qui
tentatur auxiliari. Item, non habemus Pontificem,
qui non posset compati infirmitatibus nostris: sed
tentatum per omnia secundum similitudinem,
absq; peccato. II. Ut ostenderet inter se & Diabo-
lum esse bellum ἀπὸ οὐδὸν, seq; ideo venisse, ut ca-
put Serpentis contereret, Gen. 3. 15. & opera Dia-
boli dissolveret, 1. Job. 3. 8. III. Ut doceret ipsius ut
capitis exemplo omnes etiam Christianos, ut mem-
bra, à primo baptismi tempore Satanam insensissi-
mum hostem habituros. Syr. 2. v. 1. IV. Ut ostende-
ret,

rei, quibus armis, & quomodo fides sese tentatio-
nibus opponere debeat. V. Ut in tentationibus ha-
beremus spem victoriae in Christo Iesu, qui Dux no-
ster contra fortem illum armatum factus. Natura
enim nostra, cum adhuc integra esset, cum hoc ten-
tatore congressa succubuit. Nunc vero natura hu-
mana in semine illo mulieris rursus victoriam ex
Satanæ tentationibus retulit. VI. Ut tentationibus
comprobaret, se verum esse hominem. VII. Ut osten-
deret, illum ministerij Evangelij munus rectè obire,
qui prius varijs tentationibus probatus sit. De qui-
bus causis videatur harmon. Chemn. & Meditat.
sacrae Cl. Praesidis.

XV. Alterum est modus: An nimirum Chri-
stus occultè per suggestionem, an verò
manifestè per assumptam visibilem for-
mam à Satana tentatus? Vtroque modo tenta-
tum Christum asserimus. Lucas enim haut obscure
innuit, tentationem incepisse statim, postquam
venisset in desertum. Procul dubio ergo acutis
ipsum telis petijt, partim ad Apostasiam intus sol-
licitando, partim objecta terrificam in deserto pro-
ponendo. Cum verò hac non successit viâ, aliam
aggreditur, & demum in palastram procedit mil-
le artifex, ut gravius tenter, à Christo vult lapides
converti in panes, mundi regna ostendit, & ado-
rationem petit, &c. quae omnia Theologi ferè
omnes consentientes de visibili accessu Satanae, de
horribili ejus larva, de sonora voce in aëre forma-
tâ, de gestione lapidum in manu, exponunt.

lib. 2. c. 19.

pag. 40. 41.

in homil.

Quadr.

XVI. In specie circa tentationem tres distincti Diaboli congressus cum Christo in contemplationem veniunt.

XVII. Primus congressus est diffidentiae. Is ut rectius enucleetur, perpendenda circa eundem tria: 1. Accessus Satanæ: καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων. Quemadmodum in primâ tentatione in paradyso in corporali quadam specie Diabolus Evam tentavit. & super totum genus victor evasit: ita visibili etiam & corporali aliquâ specie Christo apparet, spe inani victoriam consequendi.

XVIII. 2. Telum, quo Diabolus Christum ferire conatur, quod in his verbis habetur: εἰ υἱὸς εἶ θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι ἕτοιμα γίνωνται. Verborum horum sensus, ut utar verbis B. Hunnij, talis: Ante dies quadraginta audita est vox è superiore aëre, quæ te DEI Filium proclamavit. Et tu quidem es in illa opinione, ut te naturalem illum unigenitum Filium DEI esse autumes. Quod autem vox illa nil nisi inane ludibrium extiterit, hinc colligere difficile non est, quod DEVS, qui contemptissimas etiam bestiolas alit, te interim cum fame inediaq; conflictantem manifestè negligit. Præterea si Filius DEI esses, & vi potentiae tuæ valeres lapides istos in panes convertere. Fac E. periculum, si libet, ego me præbebo spectatorem, quàm pulchrè scil. possis è lapidibus illis panes facere. Quod si verò præstitum illud tibi impossibile, res ipsa tuam persuasionem uti falsam redarguit.

XIX. 2. Teli declinatio. Ignitum hoc telum clypeo sacrae Scripturae Christus retundit, ex Deut. 8. v. 3. inquiens: ὅτι ἡ εἶρω μόνω ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἡ πᾶσι ρήματι ἐκπορεύμενω διὰ στόματι θεοῦ. Hoc testimonium falso nonnulli detorquent, quasi dictum esset, animas non ali pane visibili, sed DEI verbo. Est quidem id in se verum, sed aliò respexit Moses. Nam cum nullus ad manus esset panis, commemorat

Man.

Man fuisse extraordinarium alimentum populo, ut documento
testatum in omne tempus fieret, hominum vitam non esse inclu-
sam in pane, sed pendere à nutu & beneplacito DEI. Itaq; ver-
bum non pro doctrina capitur, sed pro decreto, quod DEVS pu-
blicavit, quoad tuendum naturæ ordinem, & fovendas crea-
turas. Responsio ergò Christi, tanquam fortiter verbo nitentis
est: Etsi esuriam, DEVS tamen sua potentia, ut hætenus tanto
tempore fecit, servare me potest, etiam absq; omni cibo, ut non
sit opus, me ex lapidibus panes facere.

XX. Queritur: An Christus non potuerit lapides in pa-
nes convertere? Samosatreniani, Ariani, Photiniani & hujus
farinæ alij abutuntur præsentis loco, ad æternam essentialem Deitatem
abnegandam, sic ratiocinantes: Christus non semper potuit mi-
raculum edere. Ergò non edidit miracula propria virtute, id-
eòq; nec verus DEVS fuit. Verum paralogismum commit-
tunt, secundum non causam, ut causam. Nam causa hujus in-
termissionis erat, non quod non posset, sed quod noluerit grati-
ficari tentatori Satanae, ne DEVS tentaretur. Deinde non
erat in desertum consilio hoc subductus, ut ibi exercendis mi-
raculis vacaret, sed potius ut juxta voluntatem Patris à Dia-
bolo tentaretur. Proinde ut impetum illum Satanae persenti-
sceret evidentiùs, manifestam usurpationem & declarationem suæ
majestatis hoc tempore se debuit abdicare, neq; extraordina-
riam rationem miraculosam, sed consuetis illis armis Satanae in-
sultus accipere, quibus etiam armis reliqui Sancti utan-
tur, nimirum verbo DEI, tanquam divini SPIRITVS
gladio.

XXI. Alter congressus est confidentiæ præposteræ, in
quo considerando circa tria versabimur. I. est πρὸς Χρῆστον, quod
duo

duo continet: 1. ὁ Θεὸς ἄνω. Assumit enim Diabolus Christum
ἐκ deserto in sanctam civitatem Hierosolymam, quae καὶ ἑξοχλὴ
sancta dicitur, quod sedes esset divini cultus, & quod ibi templum
DEI, cum arca propitiatorij. 2. ἑξ ὀπίσθου. Statuit ipsum super pin-
naculum templi, id est, summum fastigium templi.

XXII. Quæritur: An revera & corporaliter Diabolus Chri-
stum per aërem in sublimi secum duxerit ad pinnacu-
lum templi: an verò tales præstigias objecit oculis &
animo Christi, ut putaret se circumduci, & in pin-
naculo templi periclitari, cum revera esset in deserto?
Chemnitij ex Harmonia ad propositam quæstionem responsionem
facimus nostram: Etsi magna fuit Filij DEI eximianctio, nescio ta-
men, an conveniat sentire, Diabolum præstigijs suis, ita potuisse
occupare mentem & animum Christi, ut ne sciret, ubi esset, & in
in cogitationibus falleretur. Non errabit. B. Opinor, qui verba
Evangelistarum, simpliciter de circumdactione, sicut sonant, re-
tinebit. Mattheus verbum habet ὁ Θεὸς ἄνω, Lucas ἀνα-
γών. Uterq; utitur verbo ἵστημι, quæ verba locatam assumptionem
& stationem significare videntur.

XXIII. II. λέγειν, in quo duo cognoscenda. 1. ἀρετῆς ex-
pressa his verbis: εἰ ὑὸς εἶ τὸ θεὸς, βάλε σεαυτόν κάτω. Ac
si diceret: Quandoquidem ita pendes à providentiâ Patris, ut ne
desuriens quidem in summa rerum penuriâ dubites, te ab illo etiam
sine pane sustentari posse; bene est: te ipsam jam deorsum præci-
pita, ut magis etiam ostendas, te ab ejus providentiâ pendere: nihil
enim inde tibi periculum futurum. 2. Βεβήωσις, quam pro-
ponit Sathanas his verbis: γέγραπται, ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐ-
τῷ ἐντελεῖται πρὸς τὸ θεὸν, καὶ ὅτι χερῶν δεξιῶν σου, μήποτε
παροκώψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Verborum sensus: Et ne
forte metuas, hoc cum periculo quodam fore conjunctum: En ubi
salvum

Salvum conductum Scripturae testimonio promissum, scriptum est, de omnibus filijs DEI, maxime de te, tanquam naturali Filio DEI (si modo vera illa vox apud Iordanem audita) mandavit angelis suis de te, ut tollant te manibus suis, ne quando impingas in lapidem pedem.

XXIV. III. Ἀπὸ κεισῶν Salvatoris, quā Satanam confundit comprehensa sequentibus: πάλιν γεγραπται, ὅτι ἐκ πειρασῶν κούριον τὸν θεὸν σὺ. Hac suā responsione proponit hanc admonitionem: promissiones DEI ita esse intelligendas, & in usu ad fiduciam accommodandas, ne DEVM tentemus. Tentare autem DEVM dicitur, qui non ordinario, sed ex presumptione, vel cura necessitatem quaerit experimentum potentiae, sapientiae, bonitatis, & veritatis DEI.

XXV. Ultimus tentationis congressus est ὑποστασίας. Hunc cum Lucas secundo loco pertractarit, inquiritur causa discrepantiae. Non fuit propositum Evangelistis historia filium sic contexere, ut temporis rationem semper observarent exacte, sed tantum summam colligere, ut in speculo & tabula proponerent, quae de Christo maxime utilis sunt cognitu. Tenere ergo sufficiat, Christum tribus modis fuisse tentatum, quod autem vel tertium, vel secundum fuerit certamen, non est, cur anxie laboremus.

XXVI. Cognitioni ultimi huius congressus tria inserviunt: I. Causa procatartica, sive tentationis objectum, quod est monstratio omnium regnorum, & mundi gloria, atq; ab Evangelistis nobis ita proponitur: καὶ ἀναγάζων αὐτὸν ὁ Δαβὼλ αὐτὸν εἰς ὄρη ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάντα τὰς βασιλείας οἰκουμένης ἐν σιγῇ μὴ χρόνῳ.

XXVII. Quaeritur: Quomodo Diabolus Christo omnia regna mundi, & gloriam in monte quoovis ostendere potuerit, idque in momento temporis? Missis reliquorum

opinio.

opiniis acceptamus. B. Hunnii hac de re sic in locum presen-
tem scribens: Mirabitur quispiam, quo pacto Diabolus Christo mon-
strare potuerit omnia regna mundi huius, cum non sit ullus in orbe
locus tam excelsus, è quo vel unum regnum ei monstrare potuerit.
Sed nodus solvitur ex Luca, ex quo fit palam, non ipsa regna, sed
quoddam hominum phantasma fuisse oculis Salvatoris objectum à
Satana, & monstratum, quòd mundi huius regna gloriã & representavit.
XXVIII. II. Ipsum tentamen, quod his verbis: *καὶ λέγει αὐτῷ,
ταῦτά σοι δώσω, εἰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.* Spes huius
tentationis fuit, ut hereditatem, quam DEVS Filio promisit,
Christus aliunde, quam à DEO ipso peteret. Deinde ut ille eius mun-
di pompã se subiceret Satanae, ac eundem adoraret.

XXIX. III. Responso Salvatoris, quã ignitum & venenat-
um telum potenter elidit, hostemq; in fugam ruit, estq; talis:
*ὑπάγε σατανά. γέγραπται γὰρ κύριον τὸν θεὸν σὺ προσ-
σκυνήσῃς καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσῃς.* Perinde ac si diceret:
Facesse cum impudenti tua postulatione improbe & maledicte Spiri-
tus, egone te gehenna mancipium adorem, aut eum cultum tibi tri-
buam, quem lex divina unico & soli DEO vult assertum? egone abs-
te regnorum mundi potestatem capiam? Id verò a me absit. Sic pau-
cis de tentatione Christi.

CAP. III.

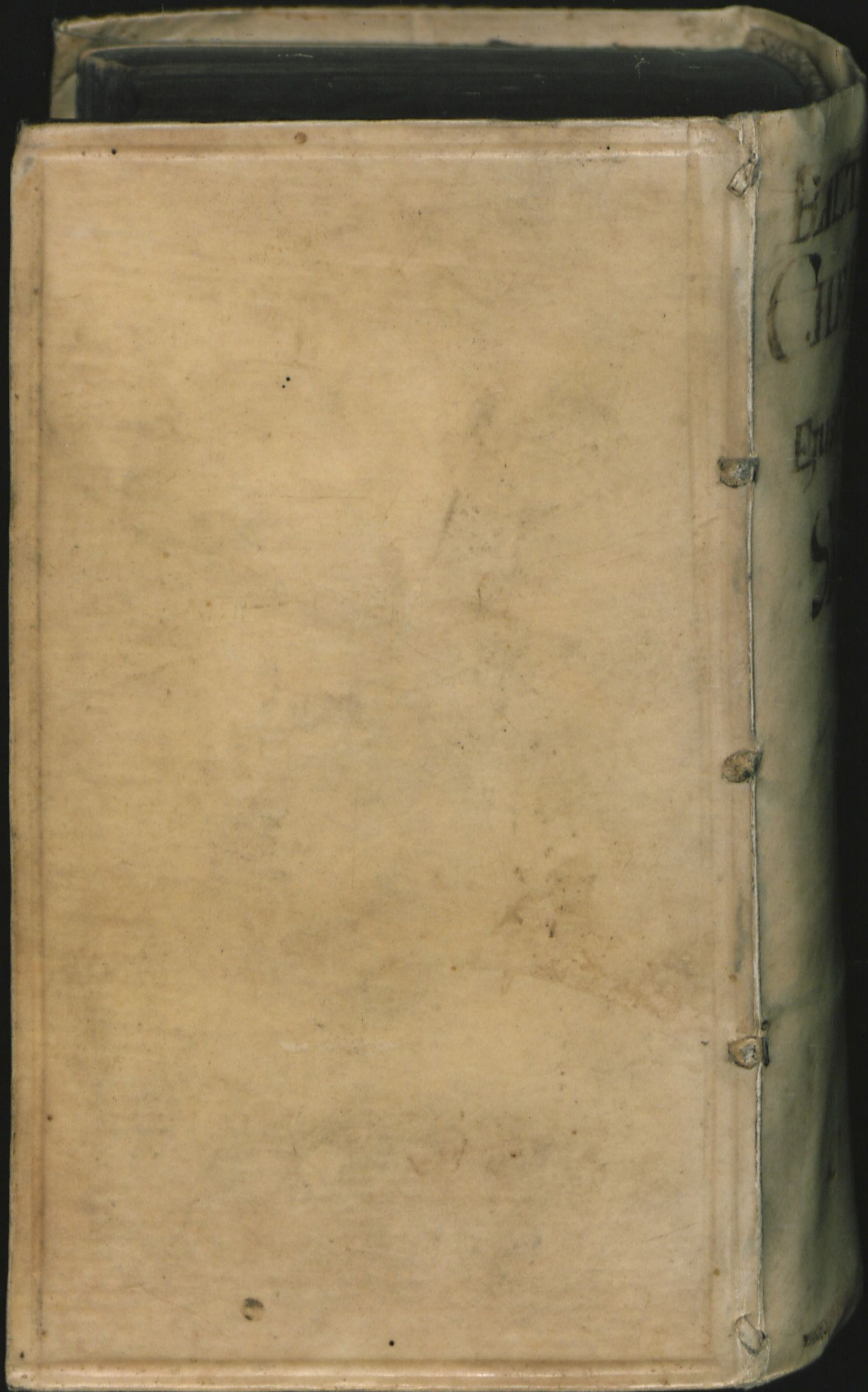
XXX. Christum ex præmissis constat integros quadraginta dies
ab omni cibo & potu abstinuisse, quid tibi, ò homo, faciendum
reris? Jejuna ab omni peccato, nullum cibum sumas malitiæ,
nullas capias epulas voluptatis, nullo vino luxuriæ concale-
scas, jejuna à malis actibus, abstine à malis sermonibus, noli
cōtingere panes furtivos perversæ doctrinæ, non concupisces
fallaces Philosophiæ cibos, qui te à veritate seducent. Liqueat
etiam à Diabolo Filium DEI unigenitum esse tentatum: Ali-
enum ergo sit ab homine Christiano, ut is tentet DEUM, indi-
cretè periculo alicui se committendo, per incredulitatem ali-
quod ab ipso petendo; miracula sine necessitate postulan-
do; divino adiutorio terminum ponendo, vel præscri-
bendo, DEI præscientiam per experimentum in-
dagando, Christum sermone capiendo.

τῷ θεῷ δόξαν.

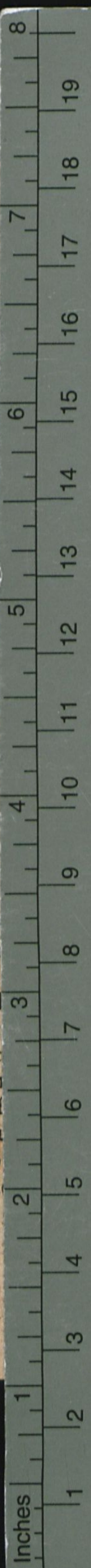

Bald
C
E
S

B.I.G.

Farbkarte #13

OGIAS SACRÆ
 rigesima secunda,
 De
 UNIO
 E T
 ONE CHRISTI,
 quam
 τε Θεανθρώπων
 RÆSIDIO
 SARIS MEISNERE
 ol. D. & P. P.
 gio ad disputandum
 proponit
 US CRUSIUS
 ruffus.
 n 31. Octob. boris pome-
 dianis
 orio minori.
 BERGÆ
 rman excudebat,
 15. 15 CXIX,